

Ozodbek NE'MATOV,
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti tayanch doktoranti

T.f.d., professor X.Yunusova taqrizi asosida

JIZZAX VA NAVOIY VILOYATLARIDA TURIZM: IMKONIYATLAR VA IJTIMOYIY-MADANIY OMILLAR

Annotatsiya

Ushbu maqolada Jizzax va Navoiy viloyatlarida turizm salohiyati hamda mavjud turistik obyektlar hamda ularning holatida ichki va tashqi turizm rivojida Jizzax va Navoiy viloyatlarining turistik potentsiali ilmiy adabiyotlar hamda statistik ma'lumotlar asosida tahlil qilinib yoritilgan.

Kalit so'zlar: Jizzax, Navoiy, turizm.

ТУРИЗМ В ДЖИЗАКСКОЙ И НАВОЙСКОЙ ОБЛАСТЯХ: ВОЗМОЖНОСТИ И СОЦИОКУЛЬТУРНЫЕ ФАКТОРЫ

Аннотация

В данной статье на основе научной литературы и статистических данных анализируются и освещаются потенциал туризма в Джизакской и Навоийской областях, а также существующие туристические объекты и их состояние в развитии внутреннего и внешнего туризма, туристический потенциал Джизакской и Навоийской областей. данные.

Ключевые слова: Джизак, Навои, туризм.

TOURISM IN JIZZAKH AND NAVOI REGIONS: OPPORTUNITIES AND SOCIO-CULTURAL FACTORS

Annotation

In this article, the potential of tourism in Jizzakh and Navoi regions and the existing tourist facilities and their status in the development of domestic and foreign tourism, the tourist potential of Jizzakh and Navoi regions are analyzed and illuminated based on scientific literature and statistical data.

Key words: Jizzakh, Navoi, tourism.

Kirish. Turizm salohiyati sohani rivojlantirish va unga zarur shart sharoitlar yaratishning asosidir. Ushbu faoliyat, turizm industriyasi va turistik va rekreatsion hududlarni faollashtirishni talab qiladigan tarixiy-ijtimoiy, iqtisodiy hamda madaniy kategoriyadir. Bunda turizmga e'tibor qaratilayotgan regionning zarur ijtimoiy va iqtisodiy samaradorligini anglash, alohida hududlarning mamlakatning mavjud turizm salohiyatidagi o'rniga e'tibor qarashini talab qiladi. Turizm sohasi va industriyasini rivojlantirish o'sha hududning iqtisodiy va geografik joylashuvi, tabiiy resurslarning mavjudligi, kurort hududlari, yodgorliklari, tarixi va madaniyati qay darajada rivojlanganligini anglashga imkon beradi. Ta'kidlash joizki, mahalliy va xorijiy amaliyotga ko'ra turistik resurslarni baholashda turizm resurslari holatini tavsiflash muhim ahamiyat kasb etadi.

Yirik turizm salohiyatiga ega hududlardan hisoblangan O'zbekistonning Samarqand, Jizzax, Navoiy viloyatlari o'zining tarixiy-madaniy, rekreatsion, ziyorat, ekoturizm imkoniyatlari bilan ajralib turadi. Mazkur tadqiqotda mintaqaning quyidagi salohiyati, omillari, tarixiy xususiyatlari va imkoniyatlarining ayrim jihatlarini keltirib o'tamiz:

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili: Jizzax viloyatida turizm sohasining tarixshunoligi masalasiga to'xtalsak, tadqiqotchilar B. Musaev, M. Abdumurodova, S. Markaevlar Jizzax viloyati shaharlari rivojida turizmning rolini iqtisodiy, ijtimoiy-demografik hamda geografik omillar asosida tadqiq etib, asosan shaharlarning turizm rivojiga qo'gan hissasiga, urbanizatsiya jarayonlarining turistik marshrutlar rivojidadagi o'rnini yortiganlar. N. Sadinova esa Jizzax viloyatining turizm salohiyati hamda imkoniyatlarini viloyat turistik ob'ektlari va turistik zonalarini misolida tadqiq etgan.

Tahlil va natijalar. Jizzax viloyatining turizm salohiyati, moddiy va nomoddiy-madaniy meros namunalari -

Jizzax viloyati geografik jihatdan O'zbekistonning qoq markazida joylashgan bo'lib, mamlakatning qadimiy shaharlari va turistik markazlari Toshkent va Samarqand viloyatlarini o'zaro bog'lab turadi. Viloyat markazi Jizzax shahri geografik jihatdan O'zbekistonning janubiy va shimoli-sharqiy qismlarni bog'laydigan transport uzeldagi joylashgan. Jizzax shahridan Buyuk O'zbekiston avtomobil yo'li (Toshkent - Termiz) va Toshkent-Samarqand temir yo'li o'tadi. Bunday holat turizm imkoniyatlari rivojlanishiga va mintaqa iqtisodiyotiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Jizzax shahri markazda joylashganligi sababli mamlakatlar bu hududdan o'tadigan yo'llar orqali barcha mintaqalar iqtisodiy va ijtimoiy aloqalarni amalga oshiradilar. Jizzax viloyatida tog' tizmalari, tekisliklar, adirlar va Nurota, Morguzar va Turkiston yon bag'irlari o'zaro tutashib, noyob iqlim va tabiiy landshaftlar vujudga keladi. Bundan tashqari, tabiat kengliklari, buloqlar, g'orlar, Zomin, Baxmal va Forish tumanlaridagi tarixiy yodgorliklar mintaqaning qulay joylardan biri ekanligini anglatadi. Bu esa dam olish maskanlari va hattoki alpinizmni rivojlantirish imkoniyatlarini yaratadi[1].

Tabiiy-geografik omilga ko'ra Sangzor daryosi bo'yidagi Ilono'tti tog' yo'lagi Nurota tizmasini Molguzar (Morguzar) tizmasidan ajratib turadi. Nurota tizmasining janubiy-g'arbiy tarmog'i Oqtog' bo'lib, uning eng baland cho'qqisi Taxtko'h deb atalib, u dengiz sathidan 2005 metr balandda joylashgan[2]. Morguzar va Nurota tog' tizmasi janubdan shimoliy-g'arbga tomon cho'zilgan bo'lib, geografik-hududiy jihatdan Samarqand, Navoiy va Jizzax viloyatlari hududida joylashgan. [3] Tog' shimol tarafdan Haydarko'l (Aydarko'l)ga, shimoliy-g'arbdan Qizilqum cho'llariga tutashgan, tog'ning g'arbiy qismi tekislik, sharqiy qismi esa Nurota vohasi orqali Oqtog', Qoratog' va shu orqali Qo'ytosh tog'lariga tutashib ketadi [4].

Viloyat hududida yirik tog' landshafti hisoblangan Nurota va Qo'yotsh (Nurota tog' tizmasining davomi) tog'lari joylashgan bo'lib, tog'ning ikki tarafida kattaligi jihatdan O'zbekistonning yirik Forish hamda G'allaorol tumanlari joylashgan. Mintaqaning geografik jihatdan qulayligi qadimdan sayohatchilar hamda tadqiqotchilarning doimo e'tiborida bo'lib kelgan. Tadqiqotchilarning fikricha Xitoy bilan Evropani bog'laydigan «Ipak yo'li» ning bir tarmog'i Nur, Mingbuloq botig'i hamda Xorazm orqali Volgagacha borgan, shu orqali g'arb va sharqni bog'lovchi ikki yo'lni o'zaro tutashtirgan. Biri Zarafshon vodiysi orqali o'tgan bo'lsa, ikkinchisi Nur vohasidan o'tgan[5].

Bu yerdagi turistik marshrutlar, xususan, Jizzax viloyati shaharlari, tabiat va dam olish maskanlari, Morguzar (Molguzar), Nurota va Turkiston tog' tizmalari, havzaning betakror landshaftlari, Sangzor daryosi hududning turistik boyligi hisoblanadi. Zomin, Baxmal va Forish hududlari esa katta tabiiy hududlar sifatida mintaqaning diqqatga sazovor joylari hisoblanadi. Bu erning tog'li va qir adir landshafti turizm marshrutlarini ochish imkonini beradi[6].

Agar tabiiy turistik manzil sifatida vohaning Zomin va Baxmal tumanlarining tog'li hududlari qarag'ay o'rmonlari bilan qoplanganligiga e'tibor qaratsa, o'ziga xos flora va fauna shakllanganligiga guvoh bo'lish mumkin. Mamlakatda yagona Zomin tog' o'rmon qo'riqxonasi ularni muhofaza qilish, asrash va ilmiy tadqiqot olib borish uchun qulaydir. Qo'riqxonada yoshi 180 va hatto 400 yil bo'lgan archa daraxtlari, "Qizil kitob"ga kiritilgan Turkiston silovsinlari, oq ayiqlar, arxarlar, qor qoplonlari va boshqa hayvonlar uchraydi. Viloyatda 1976 yilda tashkil etilgan Zomin milliy bog'i, asosan shimoliy yon bag'irlarida Turkiston tog'lari, dengiz sathidan 1000-4000 metr balandlikda Morguzar tog'lari joylashgan. U 45590 gektar maydonni egallaydi". Bugungi kunda Jizzax viloyatida turizm bilan shug'ullanuvchi tashkilotlar 11 ta, 2019 yilda esa ular 18,5 ming kishiga xizmat ko'rsatadi. 2019 yilda Jizzax viloyatida mehmonxonalar va shunga o'xshash dam olish joylarida joylashtirilgan dam oluvchilar soni 38984 kishini tashkil etgan edi, shundan 1683 nafari MDH davlatlaridan, 1675 nafari xorijiy davlatlardan tashrif buyurgan[7].

Viloyat turistik ob'ektlari orasida 427 ta madaniy ob'ekt davlat muhofazasiga olingan, shundan 100 tasi tarixiy obidalar, 268 tasi arxeologik yodgorliklar, 59 ta yodgorlik. 2021-yil holatiga ko'ra, viloyatda 4190 o'rinli 171 ta turar joy ob'ektlari mavjud bo'lib, shundan 33 ta mehmonxona, 7 ta yotoqxona, 2 ta kemping, 1 ta dam olish maskani, 11 sanatoriy va pansionatlar, 115 ta mehmonxona mavjud. 2023 yil ma'lumotlarga ko'ra bu erda 512 o'rinli 54 ta yangi turar joy muassasasi tashkil etildi. Shulardan 3 mehmonxonalar (160 ta yotoqxona), 1 ta yotoqxona (12 ta yotoqxona), 50 ta mehmon uyi (450 ta) joylar mavjud.

Zomin turistik-rekreasion zonasi- Zomin va Sanzor daryolari havzasida joylagan bo'lib, 50 ming gektar maydonni egallagan Zomin milliy bog'i 1978 yilda tashkil etilgan. 2023 yil 20 iyundagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Zomin» turistik-rekreasion zonasini va xalqaro umummaysumiy kurortni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida» gi Farmoniga ko'ra yangidan tashkil etilgan. Parkni yaratishdan asosiy maqsad Zomin» turistik-rekreasion zonasini tashkil etish va Turkiston tog'larining shimoliy so'l yon bag'irlaridagi xos noyob va nisbatan o'zgarmagan tabiiy komplekslar (landshaftlar), xususan, tizmaning shu qismidagi boy va xilma-xil archa o'rmonlarini himoya qilish bo'lgan. Bu Markaziy Osiyodagi eng baland va eng zich o'rmonlardir. U bugungi kunda Pomir-Oloy tizmasida joylashgan himoyalangan archa o'rmonlarining yagona massividir. «Zomin» turistik-rekreasion zonasi dengiz sathidan 1000 m dan 4300 m gacha va barcha baland tog'li landshaftlarni

qamrab olgan bo'lib, Pomir-Oloy tog' tizmasining shimoliy yon bag'irlariga xos turistik rekreasion zonadir[8].

Aydar-Arnasoy ko'llar tizimi va turistik chodirlar – Aydar ko'li Jizzax shahrining shimoliy-sharqiy qismida joylashgan ichki yirik suv havzasi. Forish va Arnasoy tumanlari hududidagi mahalliy va xorijiy turistlar tashrif buyuruvchi asosiy maskan hisoblanadi. U Sirdaryoning to'lib oqishi natijasida hosil bo'lgan yirik suv havzasidir. Hududda yovvoyi hayvonlar, endemik va ko'chib yuruvchi qushlarning har xil turlari, pelikani, qizil g'oz va oq dumli qushlar alohida qiziqish uyg'otadi. Ko'lning janubiy qirg'og'ida yovvoyi hayvonlar va noyob turlarni saqlab qolish maqsadida Nurota-Qizilqum biosfera rezervati tashkil etilgan. Aydarko'l baliqlarga boy, shuning uchun ko'l atrofidagi kichik qishloqlar aholisi baliqchilik bilan shug'ullanib, ko'lda tirikchilik qiladi. Mintaqaga tashrif buyurgan sayohatchilar uchun baliq ovlash, qayiqda sayr qilish, yovvoyi tabiat va noyob qushlarni tomosha qilish kabi keng ko'lamlı tadbirlar tashkil qilingan[10].

Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 22-apreldagi 347-son qarori bilan Aydar-Arnasoy ko'llari tizimining biologik resurslaridan foydalanishni yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'risidagi Qarori tasdiqlangan. Qarorda jismoniy va yuridik shaxslar tomonidan tabiatni muhofaza qilish va biologik resurslardan foydalanish to'g'risidagi qonun hujjatlari talablariga qat'iy rioya etilishini ta'minlash;

tizimning biologik xilma-xilligini saqlash, shuningdek, suv havzalarida baliqning yangi turlarini etishtirish va ularni baliqchilik tarmog'iga kiritish;

to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni keng jalb etish, shuningdek, baliq etishtirish klasterlarini tashkil etish orqali baliq etishtirish, qayta ishlash, qadoqlash, saqlash va eksport qilishni jadal rivojlantirish;

havaskor va sport baliq ovlash turizmini, turizm infratuzilmasini rivojlantirish, turistik xizmatlar hajmini oshirish tasdiqlangan[11].

Bu borada O'zbekiston Prezidenti SHavkat Mirziyoyev 2021 yilning 8 noyabrida Aydar-Arnasoy ko'llar tizimida ekoturizmni rivojlantirish masalalari bo'yicha yig'ilishda Aydar-Arnasoy ko'llar tizimining ekologik holatini yaxshilash bo'yicha dastur qabul qilish, uning doirasida suv sathini barqaror saqlash va sho'rlanish darajasini kamaytirish choralari ko'rilishi belgilangan.

«Safari» dam olish chodirlar turistik maskani Aydarko'lning g'arbiy qirg'og'idan 5 km uzoqlikda, Do'ng'elek qishlog'i yaqinida, Qizilqum cho'lining markazida, Nurotadan 60 km uzoqlikda joylashgan. Ayni paytda bu O'zbekistondagi eng katta va eng qulay o'tov lagerlaridan biri. Oromgohda 20 ta chodir uylar doimiy ravishda o'rnatilgan. Ular mahalliy hunarmandlar tomonidan qo'lda yasalgan gilam va sherdaklar bilan bezatilgan bo'lib, rangli mato naqshlari va qandillar chodirda bayramona muhit yaratadi. U qo'y junidan o'ralgan yog'och, tayoq va kigizdan yasalgan oddiy tabiiy materiallardan tayyorlangani uchun ekologik jihatdan qulay. Turistlar oqshomni olov atrofida, g'ayrioddiy sokin va osoyishta muhitda mahalliy oqinning (milliy qo'shiqlar ijrochisi) qo'shiqlarini tinglab o'tkazadilar. Sayyohlar cho'lning o'rtasida 250 km ga cho'zilgan betakror Aydarko'l ko'lga 1-2 soatlik tuyada sayohat qilishlari, bu erda yangi tutilgan baliqlar bilan tushlik qilishlari, dam olishlari mumkin. Chodirlardan uncha uzoq bo'lmagan joyda mahalliy aholi qo'lda osh tuzini qazib oladigan noyob ko'llar majmui mavjud.

Navoiy viloyatining turizm salohiyati, moddiy va nomoddiy madaniy meros namunalari. - Navoiy viloyati – Samarqand, Buxoro, Xorazm viloyatlari bilan bir qatorda sayyohlar tashrif buyuradigan yirik maskanlardan biridir. U ulkan tarixiy, madaniy va etnografik salohiyatga ega hudud

hisoblanadi. Bu erda 35 ga yaqin arxeologik yodgorlik, 71 me'moriy yodgorlik, 32 ta monumental san'at yodgorligi va 8 ta muzey mavjud. Ajoyib tabiat, qadimiy davrning noyob tarixiy-me'moriy yodgorliklari - Raboti Malik karvonsaroyi, betakror Sardoba suv ombori, Qosim-shayx majmuasi, Mavlono Orif Deggaroniy masjidi, Chashma majmuasi, Iskandar Zulqarnaynning vayron bo'lgan qal'asi, Sentob qishlog'i (Turizm qishlog'i) mashhur. Dungalak qishlog'i va dunyoga mashhur ochiq osmon ostidagi muzey - Sarmishsoy darasining petrogliflari - bularning barchasi o'ziga jalb etadi. Bugungi kunda To'dako'l va Aydarko'l ko'llarida turizm rivojlanmoqda. Masalan, 65 gektar maydonni egallagan To'dako'l suv omborining janubiy qirg'og'ida ko'ngilochar va sohilda dam olish maskanlari paydo bo'lmoqda. Aydarko'l ko'lida va uning atroflarida shifobaxsh tuya suti, baliq ovi, ko'l bo'ylab sayr ommalashib bormoqda. Senob va Nurota shaharlarida madaniy, rekreatsion va jamoat turizmi rivojlanmoqda[14].

Navoiy viloyatining turistik manzillari:

Iskandar Zulqarnayn qal'asi (miloddan avvalgi IV asr); CHashma majmuasi; Koradara qal'asi (miloddan avvalgi V asr); Dungalak qishlog'i; Qosim-shayx majmuasi (XVI asr); Mavlono masjidi Orif Deggaroniy (XI asr); Mir Said Bahrom maqbarasi (X-XI asrlar); Rabot Malik karvonsaroyi (XI asr); Sardoba suv ombori (XI asr); Tosh masjidi va minorasi (XVI asr)[15].

Mazkur mintaqada tabiiy rekreatsion va madaniy turizmni rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar mavjud bo'lib, bu erda Sarmishsoy qoya tosh suratlari joylashgan. Navoiy shahridan 30-40 km shimoli-sharqda Nurota tog'larining janubiy yon bag'irlarida joylashgan Sarmishsoyda 200 dan ortiq tarixiy rasmlar topilgan. SHu jumladan, qabristonlar, chaqmoq toshlar, va eng yirigi qoya rasmlari e'tiborga loyiqdir. Sarmishsoy majmuasining bir qismi, 2,5 km uzunlikdagi darada turli tarixiy chizmalar, daraning markaziy qismidagi qora qoyalarda asosan to'plangan va barcha tekis yuzalarga ishlangan bitiklar va rasmlar turistlar e'tiborini o'ziga jalb qiladi.

Sentob turizm qishlog'i- Nurota tog' tizmasidagi tog'li Sentob qishlog'i dengiz sathidan 1650 metr balandlikda joylashgan aholi maskanidir. Bu erda muqaddas Fozilmon ko'li ham joylashgan. Qishloqda 2000 dan ortiq aholi istiqomat qiladi va uy-joylarning aksariyati taxminan 2000 yil oldin toshdan qurilgan va vaqt sinovidan o'tgan me'moriy yodgorliklardir. Qishloq o'zining gastronomik turizmi (oshxonasi) bilan mashhur va ko'plab taomlarni sevuvchi turistlarni o'ziga jalb qiladi. Mahalliy aholi quritilgan meva etishtirish, asalarichilik bilan shug'ullanib, o'rik, tut va yong'oq, sut mahsulotlari etishtirib, sayyohlarga xizmat qilmoqdalar.

2023-yilda Samarqand shahrida o'tkazilgan UNVTO Bosh Assambleyasining 25-sessiyasi doirasida Navoiy viloyati, Nurota tumanidagi Sentob qishlog'i "Eng yaxshi turizm qishlog'i" nominatsiyasiga ega bo'ldi. Qishloq aholisi o'z mahoratlarini keksa ajdodlardan avlodlarga o'tkazib, ularga o'z mahoratlarini puxta o'rgatib, an'anaviy ustaxonalarini saqlab kelmoqdalar, hunarmandlar qo'y junidan zamonaviy anjomlar – murakkab bezatilgan kiyim-kechak, to'shak va gilamchalar to'qydilar. Qishloqqa kelgan sayyohlar mahalliy aholi tomonidan to'qilgan, ishlangan va ishlab chiqarilgan qo'lda yasalgan buyumlarni xarid qilib, an'naviy kashtalar bilan bezatilgan mehmonxona va mehmon uylarida qolishlari mumkin bo'ladi.

Turistik qishloq o'zining gastronomik turizmi (oshxonasi) bilan mashhur va an'anaviy taomlarni yoqtiruvchi

turistlarni o'ziga jalb qiladi. Mahalliy aholi quritilgan meva etishtirish, asalarichilik bilan shug'ullanib, o'rik, tut va yong'oq, sut mahsulotlari etishtirib, sayyohlarga sotmoqda. Qishloqda keksa avloddan yoshlarga ularning mahoratini puxta o'rgatib, ustaxonalar rekonstruksiya qilinmoqda. Hunarmandlar qo'y junidan zamonaviy anjomlar – murakkab bezatilgan kiyim-kechak, to'shak va gilamchalar tayyorlaydilar. Qishloqqa kelgan sayyohlar mehmonxona va mehmon uylarida qolib, shu hududda ishlab chiqarilgan qo'lda yasalgan buyumlar bilan tanishish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Nurota muqaddas bulog'i (Chashma) - viloyatning yirik turistik ob'ektlaridan biri. Nurota shahri tarixiy-madaniy turistik markaz hisoblanib, shahar va muqaddas buloq haqidagi dastlabki ma'lumotlarni Muhammad Narshaxiy o'zining «Buxoro tarixi» asarida keltirib o'tadi. «Nur katta joy, unda masjidi jome' bor; U ko'pgina rabotlarga ega. Buxoro va boshqa joylarning odamlari har yili ziyorat uchun u erga boradilar. Nur ziyoratiga borgan kishi haj qilgan kishining fazilatiga ega bo'ladi, u erni boshqa viloyatlarda Nuri Buxoro deb ataydilar, tobeinlardan ko'p kishilar u erga dafn etilganlar».

Muhim turistik yo'nalishlardan biri Nurota shahridagi muqaddas Chashma (buloq) hisoblanib, ushbu buloq O'zbekistondagi eng muqaddas suv manbalaridan biri hisoblanadi. Undan bir sekundda 360 - 400 litr sig'imdagi suv otilib chiqib turadi. Qishin-yozin suv haroratining bir xilda +19,5o S bo'lishi, suvning tarkibida etti xildagi shifobaxsh mikroelementlarning mavjudligi hamda aholi qadimdan muqaddas sanab keluvchi baliqlari bilan e'tiborga molikdir. Tog' etagidagi mana shu buloqdan har kuni tong saharda quyoshning zarrin nurlari ta'sirida o'ziga xos yorug'lik (nur) hosil bo'lishi va tovlanishi sababli unga nisbatan Nur atamasining ishlatilishi bejiz emas.

Muqaddas buloq mintaqadagi islom markazlaridan biri bo'lgan va bugun Markaziy Osiyo va xorijdan musulmonlar hamda turistlar tashrif buyuradigan maskan sifatida mashhur. Mazkur muqaddas buloqdan oqib o'tuvchi shifobaxsh suv noyob suv kanali tizimi orqali yuzlab xonadonlari suv bilan ta'minlaydi. Nurota muqaddas bulog'i atrofida bepoyon Qizilqum cho'li va boy flora va faunaga ega Aydarko'l joylashanligi madaniy, ekoturizm uchun keng imkoniyatlar maskanidir.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, Samarqand, Jizzax va Navoiy viloyatlarida turizmga e'tibor qaratilayotgani hududning zarur ijtimoiy va iqtisodiy samaradorligini oshirish, mazkur hududning mamlakatning turizm salohiyatidagi o'zni o'ziga xos ekanligini tasdiqladi. Bular quyidagi omillar bilan izohlandi:

Birinchidan, hududda turizm sohasi va industriyasini rivojlantirish mazkur hududning iqtisodiy holati va geografik joylashuvi, tabiiy-iqlim omillari va mehnat resurslarning yetarlicha ekanligi bilan asoslandi;

Ikkinchidan, mintaqada tarixi-madaniy turizm rivojlanishi uchun tarixiy yodgorliklar, madaniy-maishiy ob'ektlar, tabiiy-geografik turistik manzillar yetarli ekanligi, ammo ushbu sohada ayrim muammolarni hal qilish vazifalari mavjudligi tasdiqlandi;

Uchinchidan, mahalliy va xorijiy amaliyotga ko'ra turistik resurslarni baholashda turizm resurslari holatini tavsiflash muhim ahamiyat kasb etishi, Samarqand, Jizzax, Navoiy viloyatlari o'zining tarixi-madaniy, rekreatsion, ziyorat, ekoturizm imkoniyatlari bilan ajralib turishini ko'rstadi.

ADABIYOTLAR

1. Мусаев Б. Абдимуродова М, Маркаева С. Жиззах вилояти шаҳарларининг ривожланишида туризмнинг роли. // "Экономика и социум" №6(85) ч.2 2021.
2. Нурота тоғи / Ўзбекистон миллий энциклопедияси. – Т., 2003. Т. 6. – Б. 420.
3. Тошкентбоев А. Жиззах вилояти. – Жиззах, 1994. – Б. 6-7.
4. Исмоилзода Шавкат. Судур бобо ёхуд Нурато тарихидан саҳифалар. – Т., 2005. – Б. 80.
5. Қаранг: Ўзбекистон Республикасининг маъмурий-ҳудудий тuzилиши. – Т., 1996. – Б. 48-56.
6. Исмоилзода Шавкат. Судур бобо ёхуд Нурато тарихидан саҳифалар ... – Б. 80.
7. Мардонов Б. Б. Сфера обслуживания и занятость. Монография Т-2013
8. Усманов М. Географические аспекты организации туризма в Джизакской области. // Экономика и социум. №1 (104) -2. 2023.
9. Орифжонов Ш. Туристско-рекреационный потенциал и региональные особенности развития туризма в Узбекистане. // Journal of universal. Science pf reseach. ISSN (E) 2181-4570.
10. Tolipov F., Yunusova X, Nematov O. Historical and ethnographic features of the uzbek kurash // International journal of regent technology and ingenering- volume-8. issue 2- 3. iuly. 2019.
11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Зомин» туристик-рекреацион зонасини ва халқаро умуммавсумий курортни ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида» Фармони. // Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 07.04.2021 й., 06/21/6201/0302-сон
12. Абу Бакр Мухаммад Ибн Жаъфар ан-Наршахий. Бухоро тарихи / Форс тилидан А. Расулев таржимаси. – Т., 1993. – Б. 52.
13. Толипов Ф. Нурота воҳаси аҳолиси турмуш тарзида жамоа анъналари (XIX аср охири – XX аср биринчи ярми). Тарих фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун ёзилган дисс. Т. 2006. –Б. 37.
14. Тўйчибоев Б. Қоятош ёдгорликларни сақлаш ва фойдаланиш масалалари ҳусусида. // Ўтмишга назар. №1. 2023.